Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

22. märts 2012*

Direktiiv 2001/42/EÜ — Teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamine — Mõiste „kavad ja programmid, mida nõutakse siseriiklike õigusnormidega” — Kõnealuse direktiivi kohaldatavus maakasutuse kava täieliku või osalise kehtetuks tunnistamise menetluse suhtes

Kohtuasjas C-567/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Cour constitutionnelle'i (Belgia) 25. novembri 2010. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 3. detsembril 2010, menetluses

Inter-Environnement Bruxelles ASBL,

Pétitions-Patrimoine ASBL,

Atelier de Recherche et d'Action Urbaines ASBL

versus

Région de Bruxelles-Capitale,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja esimees J.-C. Bonichot, kohtunikud A. Prechal, L. Bay Larsen, C. Toader (ettekandja) ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: ametnik R. Şereş,

arvestades kirjalikus menetluses ja 27. oktoobri 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Inter-Environnement Brüssel ASBL, Pétitions-Patrimoine ASBL ja Atelier de Recherche et d'Action Urbaines ASBL, esindaja: advokaat J. Sambon,

— Belgia valitsus, esindaja: T. Materne, keda abistas advokaat J. Sautois,

— Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek ja D. Hadroušek,

— Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: H. Walker,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

— Euroopa Komisjon, esindajad: P. Oliver ja A. Marghelis,

olles 17. novembri 2011. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiivi 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, lk 30; ELT eriväljaanne 15/06, lk 157) artikli 2 punkti a.

2 Eelotsusetaotlus esitati Belgia õiguse alusel asutatud mittetulundusühingute Inter-Environnement Bruxelles ASBL, Pétitions-Patrimoine ASBL ja Atelier de Recherche et d'Action Urbaines ASBL ning Région de Bruxelles-Capitale (Pealinna Brüsseli piirkond) vahelise kohtuvaidluse raames, mille esemeks on nõue tühistada 14. mai 2009. aasta määruse, millega muudetakse 13. mai 2004. aasta määrust, millega kiidetakse heaks Brüsseli ruumilise planeerimise seadustik, (*Moniteur belge*, 27.5.1999, lk 38913; edaspidi „2009. aasta määrus") teatud sätted.

Õiguslik raamistik

Liidu õigusnormid

Direktiiv 2001/42

3 Direktiivi 2001/42 eesmärgid nähtuvad eeskätt selle direktiivi artiklist 1, mis sätestab:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada keskkonnakaitse kõrge tase ja aidata kaasa keskkonnakaalutluste integreerimisele kavade ja programmide koostamisse ja vastuvõtmisse, eesmärgiga edendada säästvat arengut, tagades vastavalt käesolevale direktiivile teatavate tõenäoliselt olulise keskkonnamõjuga kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise."

4 Kavad ja programmid on määratletud direktiivi 2001/42 artikli 2 punktis a järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *kavad ja programmid* – kavad ja programmid, kaasa arvatud need, mida kaasrahastab Euroopa Ühendus, ja nende mis tahes muudatused:

— mille koostab ja/või võtab vastu riigi, piirkondliku või kohaliku tasandi asutus või mille koostab asutus vastuvõtmiseks parlamendi või valitsuse õigusloomemenetluse kaudu, ja

— mida nõutakse siseriiklike õigusnormidega".

5 Direktiivi 2001/42 artikkel 3, milles määratletakse direktiivi kohaldamisala, sätestab:

„1. Vastavalt artiklitele 4–9 korraldatakse lõigetes 2–4 osutatud tõenäoliselt olulise keskkonnamõjuga kavade ja programmide keskkonnamõju hindamine.

2. Kui lõikest 3 ei tulene teisiti, hinnatakse kõigi nende kavade ja programmide keskkonnamõju,

a) mis on koostatud põllumajanduse, metsanduse, kalanduse, energeetika, tööstuse, veonduse, jäätmehoolduse, veemajanduse, telekommunikatsiooni, turismi, asulaplaneerimise või maakasutuse valdkonnas ja millega luuakse raamistik tulevase nõusoleku saamiseks projektidele, mis on loetletud direktiivi 85/337/EMÜ I ja II lisas; või

b) mille suhtes on peetud vajalikuks korraldada hindamine direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 või 7 alusel seoses tõenäolise mõjuga asukohas.

3. Lõikes 2 osutatud kavasid ja programme, milles määratakse väikese piirkonna kasutamine kohalikul tasandil, ning lõikes 2 osutatud kavade ja programmide väiksemaid muudatusi tuleb hinnata ainult siis, kui liikmesriigid otsustavad, et neil on tõenäoliselt oluline keskkonnamõju.

4. Liikmesriigid otsustavad, kas lõikes 2 osutamata kavadel ja programmidel, mis loovad raamistiku tulevase nõusoleku saamiseks projektidele, on tõenäoliselt oluline keskkonnamõju.

5. Liikmesriigid otsustavad, kas lõigetes 3 ja 4 osutatud kavadel ja programmidel on tõenäoliselt oluline keskkonnamõju, üksikjuhtumite uurimise või kava- ja programmiliikide kindlaksmääramise või mõlema lähenemisviisi ühitamise teel. Otsustamisel võtavad liikmesriigid alati arvesse II lisas sätestatud asjakohaseid kriteeriume, et tagada tõenäoliselt olulise keskkonnamõjuga kavade ja programmide kuulumine käesoleva direktiivi reguleerimisalasse.

[...]”.

6 Direktiivi 2001/42 artikli 5 lõige 1 sätestab:

„Kui artikli 3 lõike 1 alusel nõutakse keskkonnamõju hindamist, koostatakse keskkonnamõju hindamise aruanne, milles piiritletakse, kirjeldatakse ja hinnatakse kava või programmi rakendamisega kaasnevat tõenäolist olulist keskkonnamõju ning esitatakse mõistlikud alternatiivid, mille puhul võetakse arvesse kava või programmi eesmärke ja geograafilist reguleerimisala. Sel otstarbel antav teave on osutatud I lisas.”

7 Selle direktiivi I lisa, milles on ära toodud keskkonnamõju hindamise aruande koostamise otstarbel „[a]rtikli 5 lõikes 1 osutatud teave”, on sõnastatud järgmiselt:

„Kui artikli 5 lõiked 2 ja 3 ei näe ette teisiti, on artikli 5 lõike 1 kohaselt esitatav teave järgmine:

[...]

b) keskkonna praeguse olukorra asjakohased aspektid ja tõenäoline areng, kui kava või programmi ei rakendata;

[...]”.

Siseriiklik õigus

8 Brüsseli ruumilise planeerimise seadustiku, muudetud 2009. aasta määrusega, (edaspidi „CoBAT”) artikkel 13, milles viidatakse eri kategooria kavadele, mida kavatsetakse Région de Bruxelles-Capitale’is ellu viia, sätestab:

„[…] piirkonna areng ja ruumiline planeering määratletakse järgmiste kavadega:

1. piirkonna arengukava;

2. piirkonna maakasutuse kava;

3. kohalike omavalitsusüksuste arengukavad;

4. maakasutuse detailne kava.”

9 Maakasutuse detailse kava vastuvõtmise osas on CoBAT-i artiklis 40 sätestatud:

„Piirkonna iga kohalik omavalitsusüksus võtab omal algatusel või talle valitsuse määratud tähtaja jooksul vastu maakasutuse detailsed kavad”.

10 Nende kavade kehtetuks tunnistamise osas näeb CoBAT-i artikkel 58 ette järgmist:

„Kohaliku omavalitsusüksuse volikogu võib omal algatusel või artiklis 51 sätestatule vastava taotluse alusel tunnistada maakasutuse detailse kava sellega hõlmatud ala osas kehtetuks kas terve ala või selle osa suhtes.

Valitsus võib artiklis 54 sätestatud tingimustel ja põhjendatud määrusega otsustada maakasutuse detailse kava täielikult või osaliselt kehtetuks tunnistada.

Sellisel juhul palub ta kohaliku omavalitsusüksuse volikogul maakasutuse detailse kava kehtetuks tunnistada vastavalt käesolevale jaotisele ning määrab tähtaja, mille jooksul kohaliku omavalitsusüksuse volikogu peab talle heakskiitmiseks esitama maakasutuse detailse kava kehtetuks tunnistamise, rahvaküsitluse korraldamise ja täieliku toimiku edastamise otsuse, selleks et kehtetuks tunnistamise otsus kiidetaks vastavalt artiklile 61 heaks.

Juhul kui kohaliku omavalitsusüksuse volikogu lükkab valitsuse palve tagasi või ei järgi talle määratud tähtaega, võib valitsus maakasutuse detailse kava kohaliku omavalitsusüksuse volikogu asemel kehtetuks tunnistada vastavalt käesolevas jaotises ette nähtud menetlusele.”

11 CoBAT-i artikkel 59 sätestab lisaks:

„Kohaliku omavalitsusüksuse volikogu võtab vastu maakasutuse detailse kava kehtetuks tunnistamise otsuse eelnõu, millele on osalise kehtetuks tunnistamise korral lisatud kaart selle osa kohta kavaga hõlmatud alast, mida kehtetuks tunnistamine puudutab, ning igal juhul aruanne, mis õigustab maakasutuse detailse kava kehtetuks tunnistamist selle muutmise asemel, ning korraldab selle kohta rahvaküsitluse. Artikli 58 viimases lõigus käsitletud juhul koostab sellise aruande valitsus.

Rahvaküsitluse kohta pannakse välja teave kohalikus omavalitsusüksuses ja avaldatakse vastavalt valitsuse kehtestatud korrale teade *Moniteur belge*’is ning vähemalt kolmes prantsuskeelses ajalehes ja kolmes hollandikeelses ajalehes, mida piirkonnas levitatakse.

Rahvaküsitlus kestab 30 päeva. Vastuväited ja märkused esitatakse kohaliku omavalitsusüksuse valitsusele selle tähtaja jooksul ning need lisatakse küsitluse lõpetamise protokollile. Protokolli koostab kohaliku omavalitsusüksuse valitsus 15 päeva jooksul rahvaküsitluse tähtaja möödumisest.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

12 Nagu tuleneb eelotsusetaotlusest, esitasid põhikohtuasja kaebuse esitajad Cour constitutionnelle’is oma kaebustes, milles nad nõudsid 2009. aasta määruse teatud sätete tühistamist, üheainsa väite, mille kohaselt on CoBAT-i artiklid 58 ja 59 vastuolus direktiiviga 2001/42, sest need ei näe ette keskkonnamõju hindamise aruande koostamist maakasutuse detailse kava täieliku või osalise kehtetuks tunnistamise korral.

13 Kehtetuks tunnistamise menetluse osas väitsid põhikohtuasja kaebuse esitajad siseriiklikus kohtus, et vaatamata sellele, et direktiivi 2001/42 artikli 2 punktis a on sõnaselgelt viidatud üksnes maakasutuse kavade vastuvõtmisele ja muutmisele, tuleb seda direktiivi selle kasuliku mõju säilitamise eesmärgil tõlgendada nii, et seda peab kohaldama ka selliste kavade kehtetuks tunnistamise korral. Käesoleval juhul muudaks maakasutuse detailse kava kehtetuks tunnistamine ehituslubade andmise raamistikku ning võib muuta tulevastele projektidele loa andmise raamistikku.

14 Lisaks märkisid põhikohtuasja kaebuse esitajad, et „kavad ja programmid" kõnealuse direktiivi artikli 2 punkti a tähenduses on üldiselt kõik need kavad ja programmid, mille vastuvõtmise võimalus on ette nähtud siseriiklikes õigus- ja haldusnormides, ning mitte ainult need kavad ja programmid, mis tuleb nende normide alusel vastu võtta. Nad on seisukohal, et direktiivi 2001/42 eesmärgi ja kasuliku mõjuga ei ole kooskõlas arvata selle direktiivi kohaldamisalast välja selline kehtetuks tunnistamise akt, mille vastuvõtmine toimub küll vabatahtlikkuse alusel, kuid mis on tegelikult vastu võetud.

15 Région de Bruxelles-Capitale on seevastu seisukohal, et pärast kehtetuks tunnistamist ei määratle maakasutuse kava sellisena enam õiguslikku raamistikku, milles võidakse asjaomase ala osas anda luba projektide elluviimiseks. Eeskätt ei saa tema arvates maakasutuse detailset kava pärast selle kehtetuks tunnistamist enam määratleda kavana, mis on koostatud asulaplaneerimise valdkonnas direktiivi 2001/42 tähenduses. Lisaks sellele ei ole tema arvates selle direktiivi artikli 2 punkt a kohaldatav kehtetuks tunnistamise aktide suhtes, mis võetakse põhimõtteliselt vastu vabatahtlikult.

16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et maakasutuse detailse kava koostamise menetlusega seonduvad sätted, mis näevad ette rahvaküsitluse korraldamise, konsulteerimise eri ametiasutuste ja instantsidega ning samuti keskkonnamõju hindamise aruande koostamise, ei ole kohaldatavad nende samade kavade kehtetuks tunnistamise menetluse raames.

17 Märkides, et direktiivi 2001/42 artikli 2 punktis a ei ole viidatud kavade kehtetuks tunnistamisele, rõhutab kõnealune kohus, et selle direktiivi artikli 3 lõike 2 punktist a tuleneb sellegipoolest, et keskkonnamõju peab hindama mitte ainult selliste siseriiklike aktide puhul, millega määratakse kindlaks ruumilise planeerimise eeskirjad, vaid samuti ka nende siseriiklike aktide puhul, millega määratakse kindlaks raamistik, milles tulevikus võidakse anda luba projektide elluviimiseks. Sellest lähtudes peaks Région de Bruxelles-Capitale'i valitsuse akti suhtes, mis kuulub ruumilise planeerimise kavade kogumisse, kohaldama seda menetlust ka siis, kui selle akti ainsaks esemeks on kavade kehtetuks tunnistamine.

18 Lisaks sellele märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et direktiivi 2001/42 ettevalmistavatest materjalidest tuleneb, et selle direktiivi artikli 2 punkti a teine taane näeb direktiivi kohaldamise ette üksnes kavade ja programmide suhtes, mida nõutakse siseriiklike õigusnormidega. Käesoleval juhul näib CoBAT-i artikkel 40 nõudvat maakasutuse detailse kava vastuvõtmist iga Région de Bruxelles-Capitale'i kohaliku omavalitsusüksuse puhul. Põhikohtuasja pooled ei ole selles osas siiski üksmeelel. Lisaks rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus asjaolu, et teatud juhtudel võib kohalik omavalitsusüksus keelduda maakasutuse detailse kava koostamisest.

19 Arvestades direktiivi 2001/42 tõlgendamisel tekkinud eespool viidatud küsitavustega otsustas Cour constitutionnelle menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas […] direktiivi 2001/42 […] artikli 2 punktis a sisalduvat mõistet „kavad ja programmid" tuleb tõlgendada nii, et selle põhjal ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse sellise kava nagu maakasutuse detailse kava täieliku või osalise kehtetuks tunnistamise menetlus, mida reguleerivad [CoBAT-i] artiklid 58–63?

2. Kas sama direktiivi artikli 2 punktis a sisalduvat sõna „nõutakse" tuleb mõista nii, et selle põhjal ei hõlma mõiste „kavad ja programmid" neid kavasid, mis on küll õigusnormides ette nähtud, kuid mille vastuvõtmine ei ole kohustuslik, nagu [CoBAT-i] artiklis 40 sätestatud maakasutuse detailsed kavad?"

Eelotsuse küsimuste analüüs

Sissejuhatavad märkused

20 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et nagu ilmneb direktiivi 2001/42 artiklist 1, on direktiivi peamine eesmärk, et tõenäoliselt olulise keskkonnamõjuga kavade ja programmide keskkonnamõju hinnataks nende koostamise käigus enne nende vastuvõtmist (17. juuni 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-105/09 ja C-110/09: Terre wallonne ja Inter-Environnement Wallonie, EKL 2010, lk I-5611, punkt 32).

21 Kui direktiivi 2001/42 kohaselt on nõutav selline keskkonnamõju hindamine, on nimetatud direktiivis sätestatud keskkonnamõju hindamise aruande koostamise, konsulteerimise, keskkonnamõju hindamise tulemustega arvestamise ning hindamise tagajärjel võetud otsusest teavitamise miinimumnõuded (eespool viidatud kohtuotsus Terre wallonne ja Inter-Environnement Wallonie, punkt 33).

22 Direktiivi 2001/42 artiklis 2 on ära toodud nende mõistete määratlused, mida direktiivis kasutatakse, ning see näeb ette, et direktiivi kohaldatakse kavade ja programmide suhtes, mida nõutakse siseriiklike õigusnormidega ja mille koostab ja/või võtab vastu riigi, piirkondliku või kohaliku tasandi asutus vastuvõtmiseks parlamendi või valitsuse õigusloomemenetluse kaudu, ja samuti selliste kavade ja programmide mis tahes muudatuste suhtes.

23 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub Euroopa Kohtul tõlgendada selle direktiivi artikli 2 punkti a seoses mõistega „kehtetuks tunnistamise akt” (esimene küsimus) ning lisaks seoses mõistega kavad ja programmid, „mida nõutakse siseriiklike õigusnormidega” (teine küsimus).

Teine küsimus

24 Teise küsimusega, mida on sobilik uurida esimesena, sest see puudutab mõistet „kavad ja programmid” ennast, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult teada saada, kas direktiivi 2001/42 artikli 2 punktis a kehtestatud tingimust, mille kohaselt kavad ja programmid, mida selle sättega silmas peetakse, on need kavad ja programmid, „mida nõutakse siseriiklike õigusnormidega”, tuleb tõlgendada nii, et direktiivi kohaldatakse selliste kavade ja programmide suhtes, nagu on põhikohtuasjas kõne all olevad maakorralduse kavad, mille siseriiklikud õigusnormid küll ette näevad, kuid mille vastuvõtmise kohustust pädeval ametiasutusel ei ole.

25 Põhikohtuasja kaebuse esitajate seisukohast tingiks selle sätte lihtne grammatiline tõlgendamine, millest tulenevalt jääksid direktiivi 2001/42 kohaldamisalast välja kavad ja programmid, mille puhul on siseriiklikes õigus- ja haldusnormides ette nähtud lihtsalt nende vastuvõtmise võimalus, kaks võimalikku ebasoovitavat tagajärge, millest esimene seisneb selles, et ei hinnata maakorralduse kavasid, mis mõjutavad tavaliselt oluliselt asjaomast ala, ning teine selles, et kõnealuse direktiivi ühetaoline kohaldamine eri liikmesriikide õiguskordades ei ole tagatud, sest seda valdkonda reguleerivad siseriiklikud õigusnormid on sõnastatud erinevalt.

26 Belgia, Tšehhi ja Ühendkuningriigi valitsus on seevastu seisukohal, et mitte ainuüksi direktiivi 2001/42 artikli 2 punkti a sõnastusest, vaid ka direktiivi ettevalmistavatest materjalidest tuleneb, et liidu seadusandja ei kavatsenud selles direktiivis ette nähtud keskkonnamõju hindamist kohaldada selliste haldus- ja õigusaktide suhtes, mille võtmine ei ole õigusnormide kohaselt kohustuslik.

27 Euroopa Komisjon on seisukohal, et kui ametiasutusel on õigusnormidest tulenev kohustus koostada või võtta vastu teatud kava või programm, siis on selle kava või programmi „nõutavuse” tingimus direktiivi artikli 2 punkti a tähenduses täidetud. Tema arvates on see *a priori* nii kavade puhul, mille Région de Bruxelles-Capitale peab vastu võtma.

28 Tuleb asuda seisukohale, et nõustuda ei saa sellise tõlgendusega, mis jätaks direktiivi 2001/42 kohaldamisalast välja kõik kavad ja programmid – eeskätt kui need käsitlevad maakorraldust –, mille vastuvõtmist reguleerivad eri siseriiklike õiguskordade raames õigusnormid, ainuüksi seetõttu, et nende vastuvõtmine ei ole alati kohustuslik.

29 Nimelt oleks direktiivi 2001/42 artikli 2 punkti a sellise tõlgenduse, nagu soovitavad viidatud valitsused, tagajärjeks kõnealuse direktiiviga kehtestatud liikmesriikide ruumilise planeerimisega seonduvate kavade ja programmide keskkonnamõju üle teostatava kontrolli ulatuse oluline piiramine.

30 Seetõttu kahjustaks direktiivi 2001/42 artikli 2 punkti a selline tõlgendus direktiivi kohaldamisala oluliselt piirates ja direktiivi eesmärgiga arvestades, mis seisneb keskkonnakaitse kõrge taseme tagamises, osaliselt selle direktiivi kasulikku mõju (vt selle kohta 22. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-295/10: Valčiukienė jt, EKL 2011, lk I-8819, punkt 42). Selline tõlgendus oleks seega vastuolus direktiivi eesmärgi endaga, mis seisneb menetluse kehtestamises selliste aktide kontrollimiseks, mis tõenäoliselt mõjutavad oluliselt keskkonda, millega määratakse kindlaks maakorralduse tingimused ja kord ning mis puudutavad tavaliselt olulist hulka projekte, mille elluviimisel tuleb järgida nendes aktides ette nähtud eeskirju ja menetlust.

31 Sellest järeldub, et „nõutavaks" direktiivi 2001/42 tähenduses ja selle kohaldamise raames tuleb pidada kavasid ja programme, mille vastuvõtmist reguleerivad siseriiklikud õigus- ja haldusnormid, millega määratakse kindlaks nende vastuvõtmiseks pädevad ametiasutused ning samuti nende koostamise menetlus, ning nende suhtes tuleb seega läbi viia keskkonnamõju hindamine direktiivis sätestatud tingimustel.

32 Eelnevast nähtub, et teisele küsimusele tuleb vastata, et direktiivi 2001/42 artikli 2 punktis a kasutatud mõistet „kavad ja programmid, mida nõutakse siseriiklike õigusnormidega", tuleb tõlgendada nii, et sellega on hõlmatud ka sellised maakorralduse detailsed kavad, nagu on ette nähtud põhikohtuasjas kõne all olevates siseriiklikes õigusnormides.

Esimene küsimus

33 Esimese küsimusega soovib Cour constitutionnelle teada saada, kas direktiivi 2001/42 kohaldamisalasse kuuluva kava või programmi täieliku või osalise kehtetuks tunnistamise puhul tuleb hinnata keskkonnamõju selle direktiivi artikli 3 tähenduses.

34 Põhikohtuasja kaebuse esitajad ning komisjon rõhutavad asjaolu, et maakasutuse kava kehtetuks tunnistamisel on materiaalsed ja õiguslikud tagajärjed, mistõttu tuleb seda pidada kõnealuse kava muutmiseks, mis kuulub direktiivi 2001/42 kohaldamisalasse.

35 Belgia ja Tšehhi valitsus leiavad seevastu, et kõnealune direktiiv ei ole kava kehtetuks tunnistamise korral kohaldatav, sest esiteks on direktiivis viidatud vaid muutvatele aktidele ning teiseks ei ole kehtetuks tunnistamiseks sugugi vaja määratleda õiguslikku raamistikku, kuhu kuuluvad maakorralduse projektid, mis hiljem ellu viiakse. Ühendkuningriigi valitsus on selle seisukohaga nõus üksnes osas, milles see puudutab täieliku kehtetuks tunnistamise akte.

36 Selles osas tuleb alustuseks märkida, nagu seda tegi ka eelotsusetaotluse esitanud kohus, et direktiivis 2001/42 viidatakse sõnaselgelt üksnes aktidele, millega muudetakse kavasid ja programme, ja mitte kehtetuks tunnistamise aktidele.

37 Sellegipoolest, arvestades direktiivi 2001/42 eesmärgiga, mis seisneb keskkonnakaitse kõrge taseme tagamises, tuleb tõlgendada laialt sätteid, mis piiritlevad kõnealuse direktiivi kohaldamisala, ja eeskätt sätteid, milles sätestatakse direktiiviga hõlmatud aktide määratlused.

38 Selles osas ei ole välistatud, et kava või programmi osaline või täielik kehtetuks tunnistamine mõjutab tõenäoliselt oluliselt keskkonda, sest see võib tingida asjaomaste alade kavatsetud planeeringu muutmise.

39 Nii võib kehtetuks tunnistamise akt mõjutada oluliselt keskkonda, sest – nagu märkisid esiteks komisjon ja teiseks kohtujurist oma ettepaneku punktides 40 ja 41 – selline akt tingib vältimatult asjaomase õigusliku raamistiku muutumise ning muudab sellest tulenevalt keskkonnamõju, mida vajaduse korral hinnati vastavalt direktiivis 2001/42 ette nähtud menetlusele.

40 Selles osas tuleb meenutada, et keskkonnamõju hindamise aruannet kõnealuse direktiivi artikli 5 lõike 1 tähenduses koostades peavad liikmesriigid arvestama eeskätt „keskkonna praeguse olukorra asjakohas[te] aspektid[e] ja tõenäoli[se] areng[uga], kui kava või programmi ei rakendata” selle direktiivi I lisa punkti b tähenduses. Sellest lähtuvalt, kuna kava või programmi kehtetuks tunnistamine võib muuta kehtetuks tunnistatava akti vastuvõtmisel hinnatud keskkonnaseisundit, siis tuleb seda arvesse võtta selle hilisema võimaliku keskkonnamõju kontrollimiseks.

41 Sellest tuleneb, et arvestades teatud kava või programmi kehtetuks tunnistamise aktide iseloomulike tunnuste ja mõjuga oleks liidu seadusandja taotletavate eesmärkidega vastuolus ning kahjustaks osaliselt direktiivi 2001/42 kasulikku mõju nende aktide käsitamine direktiivi kohaldamisalast välja jäävana.

42 Seevastu tuleb rõhutada, et põhimõtteliselt ei ole see nii juhul, kui kehtetuks tunnistatud akt kuulub ruumilise planeerimise aktide hierarhiasse, tingimusel et nendes aktides on sätestatud piisavalt täpsed maakorralduse eeskirjad, nende aktide keskkonnamõju on hinnatud ning on võimalik asuda põhjendatult seisukohale, et selles raamistikus on piisavalt võetud arvesse huve, mida direktiiviga 2001/42 soovitakse kaitsta.

43 Eeltoodud kaalutlustest järeldub, et esimesele küsimusele tuleb vastata, et direktiivi 2001/42 artikli 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selline maakasutuse kava täieliku või osalise kehtetuks tunnistamise menetlus, nagu on ette nähtud CoBAT-i artiklites 58–63, kuulub põhimõtteliselt selle direktiivi kohaldamisalasse, mistõttu selle suhtes kohaldatakse kõnealuses direktiivis ette nähtud keskkonnamõju hindamist käsitlevaid eeskirju.

Kohtukulud

44 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiivi 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta artikli 2 punktis a kasutatud mõistet „kavad ja programmid, mida nõutakse siseriiklike õigusnormidega”, tuleb tõlgendada nii, et sellega on hõlmatud ka sellised maakorralduse detailsed kavad, nagu on ette nähtud põhikohtuasjas kõne all olevates siseriiklikes õigusnormides.**

2. **Direktiivi 2001/42 artikli 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selline maakasutuse kava täieliku või osalise kehtetuks tunnistamise menetlus, nagu on ette nähtud Brüsseli ruumilise planeerimise seadustiku (muudetud 14. mai 2009. aasta määrusega) artiklites 58–63, kuulub põhimõtteliselt selle direktiivi kohaldamisalasse, mistõttu selle suhtes kohaldatakse kõnealuses direktiivis ette nähtud keskkonnamõju hindamist käsitlevaid eeskirju.**

Allkirjad